(یادمانده‌های دکتر عطاء صفوی [illegible] روگاه‌های دایی یوسف)

در ماگادان کسی پیر نمی‌شود

اتابک فتح‌الله [illegible]

www.ketab.ir

صفوی، عطاءالله
در ماگادان کسی پیر نمی‌شود(یادمانده‌های دکتر عطاءالله صفوی ازاردوگاه‌های دایی یوسف) / به‌کوشش اتابک فتح‌الله‌زاده ـ تهران: نشر ثالث، ۱۳۸۳.
۳۶۲ ص.
شابک ۲ـ۰۶۴ـ۳۸۰ـ۹۶۴ـ۹۷۸ ISBN 978-964-380-064-2
. صفوی، عطاءالله ـ خاطرات. ۲. حزب توده ایران ـ سرگذشتنامه. الف. فتح‌الله‌زاده، اتابک، گردآورنده. ب. عنوان.
DS۱۵۲۸/ ۵۴ ۹۵۵/۰۸۲۰۹۲

نشر مرکز: خیابان کریمخان زند/ بین ایرانشهر و ماهشهر/ پ ۱۵۰/ طبقهٔ چهارم
فروشگاه شمارهٔ یک: خیابان کریمخان زند / بین ایرانشهر و ماهشهر / پ ۱۴۸
فروشگاه شمارهٔ دو: اتوبان شهید همت / مجتمع ایران مال / طبقهٔ G3 / شمارهٔ ۱۸۳
توزیع: خیابان کریمخان زند/ بین ایرانشهر و ماهشهر / پ ۱۵۰/ طبقهٔ همکف
تلفن گویا: ۷ـ۸۸۳۲۵۳۷۶ـ۸۸۳۰۲۴۳۷ـ۸۸۳۱۰۵۰۰ـ۸۸۳۱۰۷۰۰ـ۸۸۸۶۱۶۶۶
●سایت اینترنتی: www.salesspublication.com
●پست الکترونیکی: info@salesspublication.com ـ salesspub@gmail.com

■ در ماگادان کسی پیر نمی‌شود (یادمانده‌های دکتر عطاءالله صفوی ازاردوگاه‌های دایی یوسف)

● به‌کوشش اتابک فتح‌الله‌زاده ● ناشر: نشر ثالث
● مجموعهٔ تاریخ ایران و جهان و خاطرات سیاسی
● چاپ هشتم: ۱۳۹۸ / ۵۵۰ نسخه
● لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نشر ثالث
● کلیهٔ حقوق محفوظ و متعلق به نشر ثالث است.
● شابک ۲ـ۰۶۴ـ۳۸۰ـ۹۶۴ـ۹۷۸ ISBN 978-964-380-064-2

www.ketab.ir

فهرست

پیش‌گفتار	۷
کودکی و نوجوانی	۹
زمینه‌های فعالیت حزب توده در علی‌آباد یا...	۲۴
زندگی در دانشسرای ساری	۳۴
پرواز به سوی بهشت	۳۸
عبور از مرز	۴۱
پذیرایی سرمایه‌داری	۴۳
در زندان کاگ ب	۵۰
دادگاه	۵۵
کار اجباری در کورهٔ آجرپزی	۵۹
بازگشت به زندان کاگ ب	۷۱
زنده بگور	۸۲
زندان چارجو	۸۶
راه جهنم	۹۴
می‌دانی ماگادان چگونه جائیست؟	۱۱۰
جدایی از دوستان	۱۱۵
الگن اوگل	۱۲۰
در اعماق معدن زغال سنگ	۱۳۳
گورهای بی‌نشان	۱۵۹
کار تعمیرات در خانه	۱۶۳
مرگ فرعون	۱۶۸
تغذیه از زباله‌دانی	۱۷۴

www.ketab.ir

کاهش فشار ۱۷۷
سیمچان ۱۸۵
آشنایان تازه و کار تازه ۱۹۴
نامه‌ای از ایران ۲۰۴
پیشنهاد همکاری ۲۰۷
از نامگذاری تا آزادی ۲۱۰
در جاده یک هموطن پاک‌نهاد ۲۱۵
داستان سگ زرد ۲۲۶
بازنشست در قطب شمال ۲۳۱
در میان [illegible] ۲۳۵
تحصیل پزشکی ۲۳۹
تخطّی از مقرّرات ۲۵۰
درگیری با حزب ۲۵۸
تفریح یکشنبه‌ها ۲۶۰
کار پزشکی در کالخوز کمونیسم ۲۶۳
تخصّص جرّاحی ۲۷۱
ازدواج ۲۷۴
در باکو ۲۷۷
تلاش برای خانه بزرگ‌تر ۲۸۵
برخی از هموطنان مهاجر ۲۸۹
بار دیگر در تلاش خانه و درگیری با قربان بلوچ ۲۹۲
دردسر خواندن کیهان ۲۹۸
تلاش برای بازگشت به ایران ۳۰۸
بازگشت ۳۱۸
در خاک میهن ۳۲۵
آغوش سرد ۳۳۲
تصاویر ۳۴۷

www.ketab.ir

تقدیم به خلیل ملکی نظریه‌پرداز چپ آزادیخواه و دمکرات ایران که آزادی را قربانی عدالت نکرد.

ا. ف.

پیش‌گفتار

خواننده گرامی، کتاب حاضر سرگذشت دردناک دکتر عطا صفوی در اردوگاه‌های استالینی است که گرچه بیشتر به افسانه شباهت دارد اما دریغا که افسانه نیست.

زمانی که در سال ۱۹۶۷ در روی مهاجر سیاسی بودم اوّلین بار دکتر صفوی را در شهر دوشنبه پایتخت تاجیکستان در خانه اکبر شاندرمنی دیدم، دانستم که او نیز از نادر بازماندگان دوران استالینی است که پس از کشیدن ده سال زندان و زجر در اردوگاه‌ها توانست جان سالم بدر ببرد. در آن زمان که سایه شوم دستگاه‌های پلیسی در سراسر سرزمین شوروی گسترده بود توقع نابجایی بود که ایرانیان قدیمی با خواهش من و یا هر کس دیگری به نگارش خاطرات تلخ جانگداز خود از اردوگاه‌های سیبری بپردازند. آنان در آن جوّ پلیسی حتّی به صحبت شفاهی هم (مگر در صورت اعتماد) نمی‌دادند.

کنجکاوی و احساس همدردی با آنان مرا وا می‌داشت که پای صحبت‌شان بنشینم و سرگذشت تلخ آنان را در سینه ثبت کنم. گردش روزگار چنان بود که بخش‌هایی از روایات آنان در کتاب «خانه دائی یوسف» بکار آمد.

پس از فروپاشی اتّحاد شوروی فضای جدیدی به رویم گشوده شد و به مرور زمان در تنگنای احساس مسئولیت اخلاقی قرار گرفتم و وجدانم به من می‌گفت که باید کاری کرد و سزاوار نیست که تجارب این نادر بازماندگان نیز از بین برود.

باری، در این راه دو انگیزه اساسی محرّک کار من شد. نخست این پندار

که اگر در این راه قدم برندارم من نیز به شکل دیگر در جنایات دوران استالینی شریک هستم، زیرا مردم خود را از کسب آگاهی از وقایع تاریخی، هر چند محدود، محروم کرده‌ام. دوّم بیان سرگذشت و دادن تصویر بسیار ناچیز از سرنوشت غم‌انگیز انبوه ایرانیان مهاجر، اعضا و هواداران و آرمانخواهان حزب چپ و ضربات مرگ‌باری که از نظام استالینی بر سر آنها فرود آمد، آن چنان که از آنها نام و نشانی باقی نماند.

در حال حاضر تعداد ایرانیان باقی مانده و جان بدر برده از اردوگاه‌های استالینی از تعداد انگشتان دست کمتر است و آنان نیز در جمهوری‌های شوروی سابق پراکنده‌اند.

گرچه تصمیم و انگیزه من برای مصاحبه با این یادگاران تاریخ داشتم ولی به سبب مشکلات گوناگون نه تنها وقت از دست رفت و می‌رود بلکه با خبر درگذشت هر کدام از آنان احساس می‌کنم که کتاب مفیدی نیز به خاک می‌رود. اما همّتی که دکتر صفوی نشان داد تا حدودی بار غم مرا سبک کرد. او با داشتن مشکلات فراوان برای جوانان و نقش تصویر نسبتاً روشنی از ماهیت نظام استالینی ارائه داد.

این مجموعه در عرض سه سال، از طریق نامه‌نویسی، مصاحبه تلفنی، طرح سوالات و مراجعات مکرّر برای پرسش‌های تکمیلی به شکل این کتاب در آمد.

در این راه از دوستان مهربان و عزیزم آقای علی شاهنده که در جریان کار کمک و راهنمایی‌های ارزنده‌ای کردند، و شیوا فرهمندراد که ویرایش نهائی کتاب را به عهده گرفتند، بسیار سپاسگزارم.

اتابک فتح‌الله‌زاده

سوئد ۲۵-۰۶-۲۰۰۳

www.ketab.ir